

Alert prawny

Nowy pakiet sankcyjny, czyli UE bierze na cel obchodzenie sankcji

14. pakiet sankcji obowiązuje już od 24 czerwca. Zawarto w nim **kolejne 69 osób i 47 podmiotów, które zostały objęte zamrożeniem aktywów** (łącznie to już ponad 2200 osób i podmiotów), a także wprowadzono kolejne środki ograniczające nakierowane na sektory rosyjskiej gospodarki, takie jak energetyka, finanse i handel. Jednak jego głównym celem było utrudnienie obchodzenia unijnych restrykcji.

Jak takie obchodzenie sankcji wygląda w praktyce?

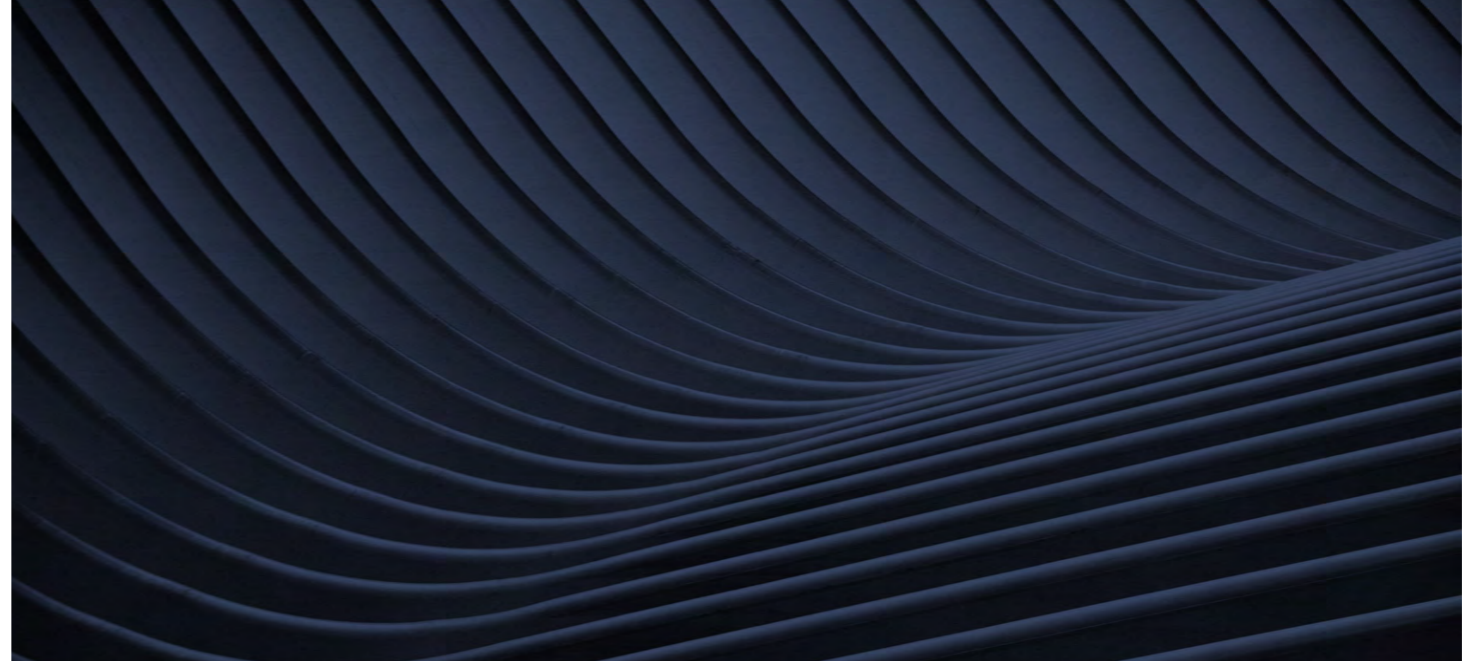
Przekonała się o tym jedna z państwowych spółek z Poznania, specjalizująca się w precyzyjnej obróbce metali. Jak donoszą media, w zestrzelonym nad Ukrainą irańskim bezzałogowcu Shahed 136 wykryto pompę paliwową polskiej produkcji, która na co dzień ma cywilne zastosowanie w silnikach diesla. Producent rzekomo sprzedawał części irańskiej firmie produkującej ciągniki rolnicze. Tą drogą wspomniane pompy paliwowe trafiły do irańskich fabryk produkujących wojskowe Shahedy, kupowane następnie przez Rosję. Byłej prezes tej firmy postawiono obecnie zarzuty – grozi jej do 10 lat pozbawienia wolności.

Koniec taryfy ulgowej?

Krajowa Administracja Skarbowa zaostrzyła swoje działania przeciwko firmom, które omijają sankcje.

RYMARZ • ZDORT \ MARUTA

W tym roku wszczęto 51 postępowań, a ogółem nałożono już kary o łącznej wartości prawie 21 mln zł. Wydaje się zatem, że skończył się już okres, w którym niejednokrotnie zawite przepisy sankcyjne nie zawsze były egzekwowane.

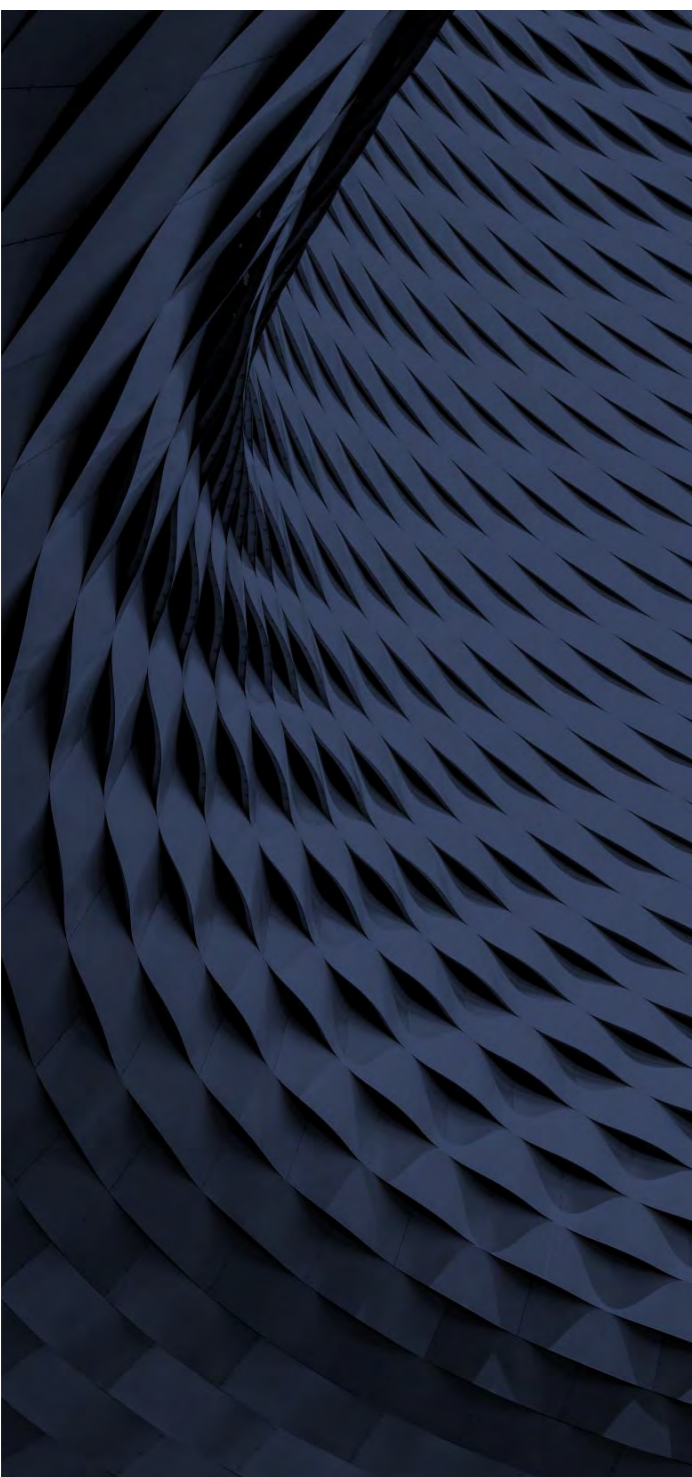

Co nowego znajdziemy w 14. pakiecie?

- **Obowiązek dochowania należytej staranności** – do tej pory, podmioty mogły uchylać się od odpowiedzialności, jeśli nie wiedziały lub nie miały uzasadnionego powodu, aby podejrzewać, że ich działania mogą naruszyć sankcje UE. Unia zaostrza ten reżim. Obecnie klauzula o braku odpowiedzialności nie będzie miała zastosowania, jeżeli przedsiębiorcy **nie będą umieli wykazać, że dochowali należytej staranności**. Rozumieć przez to należy np. obowiązek weryfikacji informacji, które są „publiczne lub łatwo dostępne”, więc konieczność prowadzenia wewnętrznej weryfikacji i kontroli danego kontrahenta lub towaru oraz monitoringu przepisów sankcyjnych.
- **Odpowiedzialność za spółki zależne z siedzibą poza UE** – dotychczas sankcje w głównej mierze ograniczały działania spółek europejskich. Teraz reżim sankcyjny obejmuje pośrednio także spółki będące własnością lub pozostające pod kontrolą spółek z UE. Zgodnie z 14. pakietem, jeżeli unijne podmioty są w stanie wywierać decydujący wpływ na postępowanie danego podmiotu mającego siedzibę poza **Unią, mogą ponosić bezpośrednią odpowiedzialność za działania tej osoby prawnej**, jeżeli działania te prowadzą do ograniczenia skuteczności sankcji (np. odbiorca w Rosji otrzymuje towary, technologie, finansowanie lub usługi, które podlegają zakazom). By uwolnić się od odpowiedzialności, rozporządzenie wskazuje, że należy podjąć odpowiednie działania, takie jak na przykład wdrożenie odpowiednich polityk, kontroli i procedur w celu skutecznego ograniczania ryzyka i zarządzania nim.

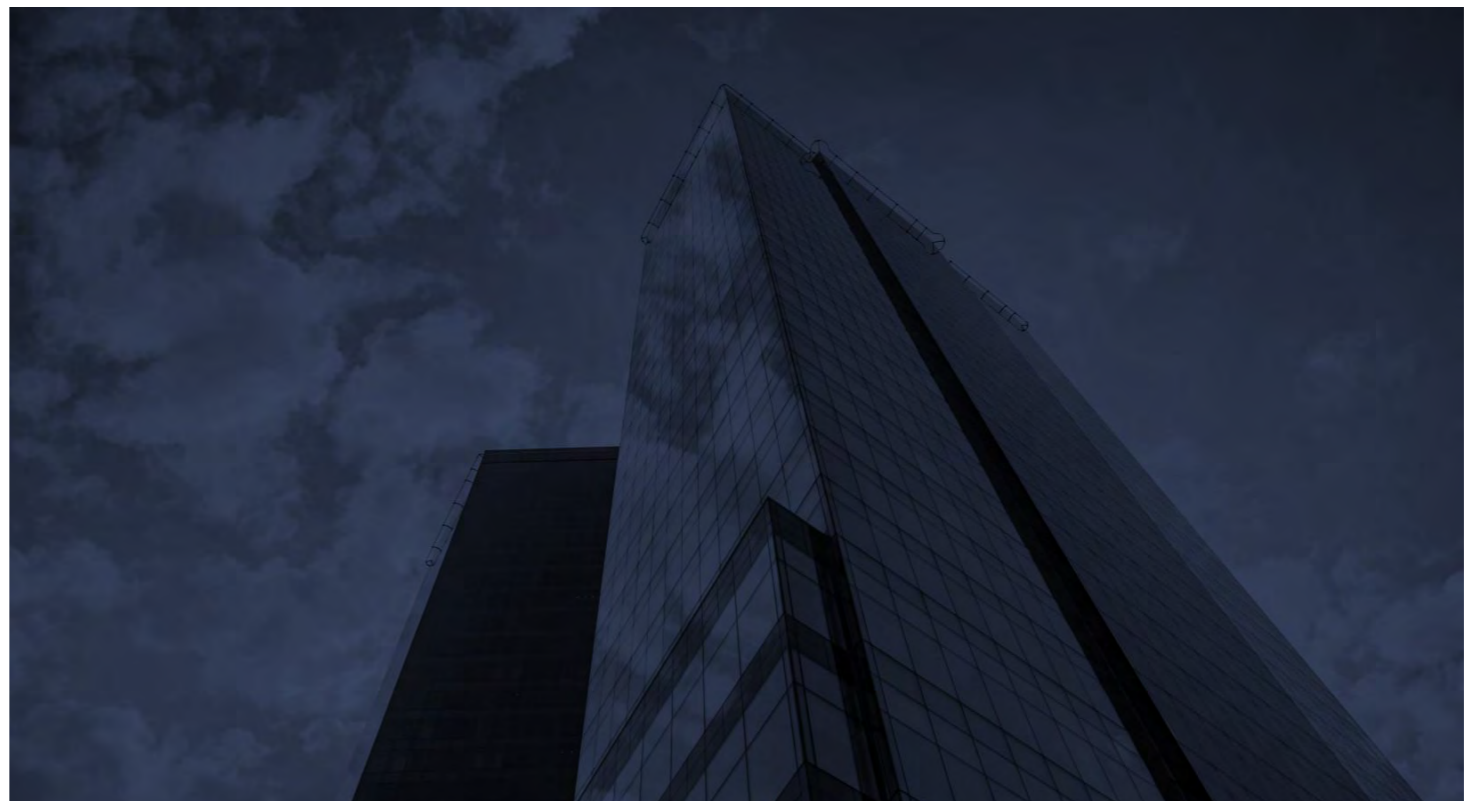
RYMARZ • ZDORT • MARUTA

- **Doszczegółowienie klauzul „Nie do Rosji”** – konieczność stosowania klauzul „Nie do Rosji” w umowach z firmami z państw trzecich, które zakazują powrotnego wywozu do Rosji i powrotnego wywozu w celu wykorzystania w Rosji określonych towarów obowiązuje już od 20 marca. Od dnia 26 grudnia **klauzule te muszą natomiast zostać poszerzone o zakaz wykorzystywania także praw własności intelektualnej, tajemnic przedsiębiorstwa lub innych informacji** w zakresie w jakim dotyczą tzw. produktów o wysokim priorytecie (np. tokarki, obrabiarki, łożyska, urządzenia do maszyn do automatycznego przetwarzania danych, maszyny i aparatura do produkcji elementów półprzewodnikowych lub elektronicznych układów scalonych). W przyszłości możemy spodziewać dalszego poszerzenia zakresu klauzul „Nie do Rosji”, warto więc uprzednio przygotować się na taką okoliczność.
- **Poszerzenie zakazu dot. przedsiębiorstw transportu drogowego** – nowe sankcje uderzą też w przedsiębiorstwa transportu drogowego. Do tej pory zakazy dotyczyły przedsiębiorstw transportowych z siedzibą w Rosji, a obecnie ograniczenia dotyczyć będą także, do przedsiębiorstw transportu drogowego z siedzibą w UE, które są w 25% lub więcej własnością rosyjskiej osoby fizycznej (chyba że jest ona także obywatelem UE), podmiotu lub organu. Pokazuje to jak daleko mogą sięgać europejskie sankcje. Obecnie bowiem takie **przedsiębiorstwo może zostać objęte ograniczeniami nie tylko gdy poszczególne osoby są wpisane na listy sankcyjne... ale nawet gdy jego właścicielami w 25% są jedynie obywatele rosyjscy**. Rzetelna weryfikacja poszczególnych podmiotów będzie zatem jeszcze cięższa.
- **Zakaz rejestrowania praw własności intelektualnej przez Rosjan lub podmioty rosyjskie** – choć zakaz ten dotknie obecnie przede wszystkim Rosjan, firmy europejskie dalej obecne na rynku rosyjskim mogą zacząć obawiać się **analogicznych kontr – sankcji** ze strony Rosji.
- **Zakaz świadczenia określonych usług dla rosyjskich podmiotów zależnych** – choć zakaz świadczenia określonych usług (np. księgowych, prawnych, IT, reklamowych) przez europejskie spółki matki na rzecz rosyjskich spółek zależnych miał wejść w życie już w czerwcu 2024, ostatecznie **termin ten został przedłużony do 30 września**. To zatem ostatni dzwonek by odpowiednio rozdzielić działalność spółek z grupy i/lub wystąpić o stosowne zezwolenie!

RYMARZ • ZDORT \ MARUTA

- **Możliwość wycofania inwestycji z Rosji** – analogicznie jak w przypadku usług, do 31 grudnia wydłużona została możliwość ubiegania się o zgodę na realizację określonych transakcji, które są niezbędne do wycofania inwestycji z Rosji lub likwidacji działalności gospodarczej w Rosji. To zatem ostatnia chwila by myśleć o „pozbyciu się” biznesu w Rosji jeżeli wiąże się to z transferem towarów objętych sankcjami (np. określonych elementów mechanicznych, elektrycznych a nawet... ekspresów do kawy).

Jakie działania muszę podjąć?

Kolejne rozszerzenie zakresu sankcji, pokazuje, że jeżeli sprzedajesz towary poza UE, lub masz spółki zależne poza Unią, musisz zaadresować ryzyka związane z obchodzeniem sankcji. Działania, które należy rozważyć, to:

- **zweryfikowanie zakresu obecnego procesu due-diligence** lub rozpoczęcie jego prowadzenia – by móc powoływać się na brak wiedzy w przypadku nieumyślnego naruszenia przepisów sankcyjnych,
- **stworzenie lub weryfikacja procedur sankcyjnych** – szczególnie w spółkach z siedzibą poza UE – by nie narazić się na zakaz świadczenia usług podmiotom rosyjskim czy nie ponosić odpowiedzialności za działania spółek zależnych,
- **dodanie lub weryfikacji umownych klauzul sankcyjnych w umowach z klientami, dostawcami, ale także spółkami zależnymi z siedzibą poza UE** – by zapewnić brak reeksportu określonych towarów do Rosji,
- **weryfikowanie kontrahentów** – by zapewnić że naszym łańcuchu dostawców lub klientów nie znalazły się podmioty objęte sankcjami,

RYMARZ • ZDORT \ MARUTA

- **monitorowanie przepisów sankcyjnych** – by kolejne zmiany przepisów sankcyjnych nie zostały przeoczone.

Zapraszamy do kontaktu!

Jeżeli mają Państwo wątpliwości lub chcą otrzymywać bieżące informacje o nowelizacjach przepisów sankcyjnych, zapraszamy do bezpośredniego kontaktu mailowego.

Jeżeli są natomiast Państwo zainteresowani dodatkowym pogłębieniem wiedzy z zakresu sankcji, zapraszamy już teraz na nasz bezpłatny webinar w tym temacie, który planujemy na początek września. Obiecujemy sporą dawkę wiedzy i praktycznych rozwiązań! O dokładnym terminie i agendzie będziemy informować na naszych kanał społecznościowych.

Kontakt:

dr Anna Partyka-Opiela

anna.partyka-opiela@rzmlaw.com

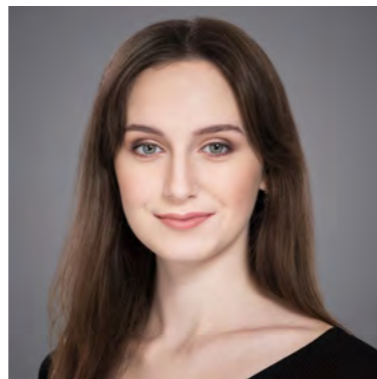
+48 22 520 4324

Jan Bednarski

jan.bednarski@rzmlaw.com

+48 22 520 4324

Maria Papis

maria.papis@rzmlaw.com

+48 22 520 4259

Paulina Kumkowska

paulina.kumkowska@rzmlaw.com

+48 22 520 4147

